

DOB

RAK

OVO

VAN

BelleVue

MARENČIN PT

IVANA
DOBRAKOVÁ

Bellevue

MARENČIN PT

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

© Ivana Dobráková 2010
© Marenčin PT, spol. s r.o., 2010
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover Photo © Pietro Falconi
Cover © Mikina Dimunová 2010
Design © Katarína Marenčinová 2010
Jazyková úprava Alica Horáková
229. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-030-3 (viaz.)
ISBN 978-80-8114-030-3 (ePub)

Celé mesiace som sa snažila nahovoriť priateľa, aby sme po skúškovom išli spolu do Ameriky, tak ako ostatní, *work and travel USA*, zarobíme doláre, precestujeme krajinu, ale Peter už okolo Vianoc vyhlásil, že sa celé leto z Košíc ani nepohne, bude čítať povinnú literatúru na štátnice (obaja sme boli druháci), opakovať si španielčinu a vypracovávať cvičenia na *phrasal verbs*. Nápad s Amerikou som nechala tak, predsa len, tá diaľka, Atlantický oceán, celkom sama v cudzej krajine a všetko dokopy, začiatok júla strávim u Petra na sídlisku Ťahanovce, potom dva týždne na brigáde v Prahe, ale v auguste, povedala som si, v auguste niekam vyrazím na vlastnú päť.

Raz po škole som zašla do Inexu a z katalógu si vybrala tábor v centre pre telesne postihnutých v Marseille, dobrovoľnícka práca šesť hodín denne, ubytovanie a strava zadarmo, minimálne osemnásť rokov a najmä: dobrá znalosť francúzštiny nutná! – čítala som s nadšením, konečne miesto, kde sa bude hovoriť len po francúzsky, konečne príležitosť, ako si rozviazať jazyk! – centrum Bellevue leží na kopci, vládne v ňom rodinná atmosféra a každý rok prijmeme len osem záujemcov.

Doma som zosmolila motivačný list, do ktorého som popísala kopec nezmyslov: na túto prácu som ako stvorená, vždy som túžila pomáhať telesne postihnutým, keď ochorel

môj otec, chodila som za ním do nemocnice každý deň; no na konci som predsa len priznala: prax v tomto smere ešte bohužiaľ nemám.

V júni mi prišiel akceptačný list z Marseille, ktorý som ukázala spolužiačke Svetlane, keď sme sedeli na múriku pred fildou a čakali na výsledky z francúzskej syntaxe, Svetlana si ho prečítala, potiahla z cigarety a poznamenala, „vždy lepšie ako aupairka, aspoň nebudeš musieť trčať v nejakej zasratej francúzskej rodine a tváriť sa vďačne, že s nimi môžeš žrať za jedným stolom, aspoň sa nebudeš musieť ponížovať ako ja minulý rok.“

V Košiciach mi nebolo zle, cez deň sme chodili s Petrom do Lúčok, kde si jeho rodičia už vyše dvadsať rokov stavali dom, motala som sa medzi vaňami s betónom a kopami piesku, zbierala černice v záhrade, krmila potulné mačky a niekedy si vyšla na druhý koniec Lúčok, kde sa za hrádzou začínala Zemplínska šírava; tam som si sadla na kamene a nastavila tvár slnku, takmer dokonalá pohoda, len keby som nemusela stále odháňať komáre, ktoré si na mňa sadali, hoci som celá smrdela repelentom. S Petrom sme chodili aj na prechádzky, do polí za dedinu, trhali sme *skorodozreté* slnečnice a ja som potom cestou lúskala slnečnicové semienka, vyplúvala šupky a pučila chrobáky, ktoré sa skrývali medzi listami.

Podvečer sme sa spolu s rodičmi vracali do Ťahanoviec, všetci natlačení v jednej Lade, hlavne aby sme stihli správy o siedmej, vážne rozhovory o budúcnosti s nádejnou svokrou a uhybavé pohľady Petrových súrodencov, keď sme do seba omylom narazili v úzkej predsieni. Peter sa niekedy na celé hodiny pohrúžil do Borgesa, Cervantesa, Bolaña a v takých chvíľach som musela chodiť po špičkách, lebo inak „musíš robiť taký hluk? Blanka, prosím ťa...“ a tak som len znudene počúvala diskmen na posteli a čakala na noc.

Lebo v noci, keď už celá rodina spala, Peter zamkol dvere a nasúkal sa ku mne do postele, kde bolo ledva dosť miesta pre jedno telo, a najmä „potichu, potichu, aby nás nepočuli, otec má veľmi slabý spánok“. Spermie som vyplúvala von oknom, na chodník pred panelák, nechcela som riskovať stretnutie s rozospatým členom rodiny cestou na záchod, stretnutie ešte s plnými ústami, preto to okno, preto tá nechutnosť, pristúpim na všeličo, ale prehĺtať to predsa len nebudem.

Keď ma po dvoch týždňoch Peter vyprevádzal na nočný vlak do Prahy, na chrbte môj sedemdesiatlitrový ruksak a popri košickom Mestskom parku, prekypoval dobrou náladou, žartoval, takmer to vyzeralo, akoby mu odľahlo, že konečne odchádzam. Naložil ma na vlak, pobožkal vo dverách a naoko vážne prehodil, „dávaj si v tej Marseille pozor, pokiaľ viem, je tam plno Arabov, tak aby si neskončila v nejakom háreme.“ Vyprskla som do smiechu, buchla ho do pleca, „ty hárem! choď už domov, prosím ťa, choď si radšej čítať tie svoje argentínske romány, lebo to do štátnic nestihnješ,“ a ešte aj v kupé som si opakovala, ten má ale nápady, vraj hárem.

Sestra mi našla brigádu v inštitúcii založenej na odškodnenie obetí holokaustu a ich rodín, dostala som to miesto po protekcii, a tak na mňa celé dva týždne všetci českí brigádnicí poctivo zazerali. Ráno som vždy vyfasovala stoh dokumentov na okopírovanie a potom som už len stála pri kopírke, zarovnávala papiere a čítala si listy, v ktorých žiadatelia vysvetľovali, prečo by im mali vyplatiť odškodné. Celé hodiny som čítala, o odvedených otcoch, ktorých už nikto nevidel, o krutej zime v štyridsiatom druhom, o hladu, strachu a márných nádejach.

Cez obed som si vždy urobila v kuchynke čaj a vytiahla z tašky jablko, za ktoré si zo mňa brigádnik Ondra neprestajne uťahoval, „*á, to je ale překvapení, dnes máme k obědu*

jabko obložené slupkou... abys nám tady neztloustla!“ Ondru som však mala rada, bol vlastne jediný, kto sa so mnou aspoň trochu bavil. Smial sa, že na všetko hovorím hej namiesto áno, a raz, keď som stála na rebríku a hľadala akúsi zložku, sa ma spýtal, „*hele, a je to pravda, že na Slovensku je slovo kokot děsná nadávka?*“

Práca sa mi končila o štvrtej, metrom som chodila z I. P. Pavlova rovno domov, Praha ma nelákala, večery som trávila so sestrou a jej rodinou, tajne som si čítala znalecké posudky švagra, súdneho psychiatra, zaujal ma najmä prípad s bezdomovcom, ktorý kameňom dobil jedného muža; tak dlho mu tlkol šutrom do hlavy, až mu spravil v lebke diery, a keď vnútri zbadal „*něco bílého*“, bol si už celkom načistom, že ten muž nie je žiadny človek, ale hnusný dobyvateľ z vesmíru.

Dva dni pred odchodom z Prahy som to už nemohla vydržať, v práci som bola podráždená a nevrlá, už aby bol koniec, strašne som sa tešila do Francúzska a tiež ma už začínalo trochu ťažiť mlčanlivé nepriateľstvo ostatných brigádnikov; treba však povedať, že ani ja som sa nešla pretrhnúť, aby sa naše vzťahy zlepšili. A práve v ten deň po ústave koloval papier, taký ten vtíp, aké sa posielajú mailom, videla som, ako si ho zamestnanci podávajú, smejú sa, krčia tváre zhnusením a pobavením, a okolo obeda ho Ondra strčil do ruky aj mne, „*tady máš, přečti si.*“ Zhrozila som sa, keď som zistila, o čo ide, definície rôznych druhov hovna, hovno, ktoré sa hrá na skrývačku, hovno napoleon, samé akože srandovné veci. Celé som si to prečítala, ale nedokázala som sa na tom smiať, bolo to príliš nechutné a navyše, o istých veciach by sa predsa nemalo hovoriť.

V ten večer som mala brigády naozaj plné zuby a povedala som sestre, že sa už teším na tábor, že sa tam snáď konečne naučím dobre po francúzsky. Švager sa pri týchto slovách zasmiel, „*ti tak s tebou budou mluvit, ti magoři,*“ skrútil telo do

neprirodzenej polohy a vydal zo seba sériu pazvukov, „oo-ohhyyy, mhaaaa, gheeeaaa...“ Smiala som sa, „ty si iste robíš len srandu, prečo by tak mali hovoriť? tomu neverím.“

Autobus Eurolines bol plný Poliakov, ktorí sa hlučne bavili a z tašiek vyťahovali obložené chleby a rezne, fľaše vodky a štamperlíky, v uličke sa povalovali smeti, už keď som nastúpila, Bratislava bola len jedna zastávka na trase Krakov – Nice. Sedela som vedľa zamĺknutého mladíka, ktorý za celé tie hodiny, čo sme strávili bok po boku, povedal len „*przepraszam bardzo*“, keď bol nútený ma zobudiť, lebo potreboval ísť na záchod, cestovali sme vyše pätnásť hodín, zo soboty na nedeľu, a keď sme sa nadránom dostali do Nice, potichu som tomu chlapcovi závidela, že ho na nástupišti čaká akási starenka, lebo mňa, to mi bolo jasné, mňa nebude čakať nik.

Prestúpila som do autobusu s cedulkou Marseille – Toulon, ktorý bol omnoho prázdnejší, už žiadni Poliaci a ich *dawaj kielicha* či *chodźmy się narąbać*, konečne som sedela sama a mohla sa pozerat' von oknom. Vymenila som si pár esemesiek s Petrom, „*tak co ma nowe Marquez? uz si docital Sto rokov nudy?*“ a ako sme sa blížili k Marseille, pomaly sa ma zmocňovalo vzrušenie, už len tá predstava, že budem musieť zavolať a vysvetliť, kam po mňa majú prísť, úplne cudzím ľuďom, v úplne cudzom meste.

Cestou pršalo, roztečená krajina za oknami, prítómie a polhodinová prestávka na pumpe, kde som len tak postávala pod strieškou autogrilu, jedla polámané Bebe keksíky a hľadela na les, nad lesom čierne mračná, no ako sme sa blížili k Marseille, opäť slnko a čistá obloha. Išli sme po trojprúdovej diaľnici lemovanej oleandrami, za sklom okrajové štvrte, obrie bytovky, v jednej chvíli sa napravo mihla odbočka na letisko. Potom sme sa dostali do centra, z okna som zazrela akýsi park, víťazný oblúk a už sme stáli na autobusovej sta-

nici, na Námestí Victora Huga. Celá dolámaná som vystúpila a počkala, kým šofér vytiahne môj obrovský ruksak, samozrejme, ako posledný, v trafike som si kúpila telefónnu kartu a z búdky na rohu som zavolala do centra Bellevue, „*je suis place Victor Hugo, vous pouvez venir me chercher?*“

Prišli po mňa dve ženy so šatkami na hlavách, vyzerali ako matka a dcéra, v aute hovorili po arabsky a na niečom sa schuti smiali, vôbec si ma nevšímali, nepýtali sa, aká bola cesta a prečo prichádzam o deň neskôr, evidentne im to bolo jedno a mne to vlastne vyhovovalo. Ako som počúvala to ich nezrozumiteľné bľabotanie, nevdojak som si spomenula na Petra, na jeho slová, Arabi a hárem, v duchu som sa smiala, ktovie, či ma tam už nevezú, do toho háremu. Vytiahla som mobil a napísala mame, aby si nerobila starosti, „*docestovala som v poriadku, Marseille je krásna.*“

Ústav Bellevue sa rozkladal na kopci nad mestom, vošli sme hlavnou bránou a prechádzali cez akýsi park, stromy, kríky, kvety, ktoré by som nevedela ani pomenovať, naľavo bambusový hájik plus obligátne oleandre. Zaparkovali sme pred sivou trojpodlažnou budovou, Arabky ma nasmerovali do miestnosti hneď za vrátnicou a viac sa o mňa nestarali, odišli po chodbe niekam do útrov ústavu.

Chvíľu som postávala pred dverami, zbierala odvalu, a keď som sa napokon odhodlala vojsť, zamrzla som hneď na prahu, hádam pätnásť ľudí pokope a všetky oči v okamihu upreté na mňa. Celá nesvoja som povedala, že som Blanka zo Slovenska, že som práve pricestovala a... bezradne som sa zasekla, nevedela som, čo dodať.

Z jedálne mi priniesli stoličku, trochu sa posunuli, aby som si mohla prisadnúť za okrúhly stôl, a potom sa začali aj oni predstavovať, hoci mená som hneď vypúšťala, ani som sa ich nesnažila zapamätať, bola som rada, že stíham registrovať národnosti:

Alžírčanka, Švédka, ďalšia Alžírčanka, Rumunka, Talian, Slovinec a Češka. Češka! Potešilo ma, že je tu aj niekto od nás, to dievča navyše vyzeralo v mojom veku, na rozdiel od takej Rumunky, ktorá musela mať aspoň päťdesiat. Keď som sa usadila, ozval sa starší bradatý muž, ktorý sa predstavil ako riaditeľ ústavu, tak kde som to bol? ach áno, ranná toaleta a delenie služieb...

Veľmi som nepočúvala, čo hovorí, namiesto toho som si prezerala ostatných dobrovoľníkov, počerné Alžírčanky, jedna dokonca so šatkou, plavovlasá Švédka, asi tridsaťročná, s tak trochu zhúžvanou tvárou, brčkavá Rumunka, ktorá sa pri predstavovaní označila za vedúcu nášho tábora, mladý Talian, strašne sympatický, rozosmiaty, divo gestikulujúci, *nechutný* prototyp Taliana, a tiež Slovinec, ktorý asi nerozumel dobre po francúzsky, lebo Talian mu všetko tlmočil do angličtiny, so sklonenou hlavou ho počúval, miestami prikyvoval, a napokon Češka, modrooká štíhla blondína, ktorá sa na mňa prívetivo usmiala, keď sa nám stretli pohľady.

Vtom sa všetci okolo mňa rozosmiali, bradáč prerušil svoju reč v polovici vety a rozkričal sa na Taliana: „Luca, prosím ťa, ja hovorím, že odváďal sa na nás hrnú fotky dokonalých ľudí, dokonalých tiel a akým šokom môže byť príchod na takéto miesto, kde žiadne dokonalé telá nie sú, a ty tomu chudákovi tlmočíš, že máš božské telo?! či čo si to tam splietal?“ A Talian, Luca, sa rehotal a akože nemohúcne rozhadzoval rukami, „ale, Michel, čo mám robiť? nepomôžem si, jednoducho mám božské telo, či sa ti to páči alebo nie! prečo by som to tajil?“ naoko rozhorčene sa obhajoval a vtedy sa už všetci váľali od smiechu pod stolom, všetci okrem chudáka Slovinca, ktorý vyzeral dosť zmätene.

Na záver sme vyfasovali mapy, lístky na autobus, rozpis služieb, a keď sa všetci začali dvíhať od stola a v hlúčkoch rozprávať, predrala sa ku mne Češka a ponúkla sa, že mi ukáže

„*kde budeš bydlet, takový náš domeček*“. Vyhodila som si na plece ruksak, venovala krátky pohľad Talianovi, ktorý práve niečo ukazoval Švédke, mapa opretá o stenu, a nasledovala som Martinu – „*jo, já jsem Martina*“ – cez jedáleň von z budovy.

Prešli sme okolo prázdneho bazéna, okolo niekoľkých vozičkárov zaparkovaných v tieni stromov a potom dolu kopcom k nízkej budove pri bambusovom hájiku. Martina mi cestou vysvetľovala, že prišla pred troma dňami a už „*se docela zabydlela*“, v domčeku sme vraj len tri, Rumunka Elena, ona a ja, ostatní sú v hlavnej budove, v miestnosti za kuchyňou, ale dnes by sa mali sťahovať do prístavby. Počúvala som ju a potichu jej závidela, po areáli sa pohybovala s istotou, bolo vidieť, že sa tu už vyzná.

Keď sme dorazili k domčeku, Martina zašla za roh a vrátila sa odtiaľ s akýmsi ovládačom, stisla tlačidlo, dvere sa začali so škrípaním otvárať a zároveň sa nad nimi rozblikala oranžová žiarovka, ktorá zhasla, až keď sa prestali hýbať. Previedla ma, kuchynka, kúpeľňa, zadná izba s dvoma posteľami, kde už mali s Elenou svoje veci, a predná izba, tá, kde budem bývať ja, namiesto postele matrac položený priamo na zemi. Zhodila som z chrbta ruksak, pozrela sa von oknom, na veľkého žltého psa, ktorý sa práve obšmietal okolo bambusového hájika, a v tej chvíli dorazila aj Rumunka Elena – „*tak čo, dievčatá, ako sa máme?*“ – ani nepočkala na odpoveď a zmizla v kúpeľni. Martina mi pošepkala, že Elenu nemá veľmi v láske, a potom sa zvrtila na odchod, „*jdu za Patrickem, slíbila jsem mu, že se u něj zastavím.*“

Stážka som dosadla na matrac, nevedela som, či sa mám vôbec vybaľovať, veľmi sa mi nechcelo a tak či tak som si nemala kam dať veci, nikde žiadna stolička, stolík, skriňa, nič. Veľmi som sa tým netrápila, skôr som rozmýšľala, kto môže byť ten Martinin Patrick, nejaký ošetrovateľ či nebudaj Marseillčan, ani by som sa nečudovala, keby si už medzi

miestnymi našla priateľov. Martina na mňa hneď zapôsobila bezprostredným dojomom, ako niekto, kto zapadne do akéhokoľvek kolektívu, prišla za mnou a pritom ma nepoznala, hovorila so mnou milo, prirodzene, skrátka, presný opak mňa, čo som za dva týždne brigády v Prahe nepovedala dokopy viac než tri vety.

Buchli dvere, objavila sa Elena, na hlave uterák zatočený do turbanu, prešla z kúpeľne do druhej izby a začala si pohmkávať nejakú melódiu, počula som šušťanie tašiek, mimovoľne som palcom rozpučila mravca, ktorý sa šplhal na matrac, a vzápätí som si všimla ďalšieho. A potom ďalšieho, a ďalšieho, a ďalšieho. Vstala som, odvalila matrac a zbadala hotové mravenisko, kopec hmýriacich sa čiernych bodiek a cestičku vedúcu až k dverám.

Ako som tak stála v strede miestnosti a rozmýšľala, kam premiestniť matrac, aby bol čo najmenej na rane, začula som klopanie, a keď som zdvihla hlavu, v okne som zbadala Taliana Lucu, vyšiel sa na mňa cez sklo, ukazoval, že mám otvoriť, ale kým som prišla na to, ako sa zvnútra otvárajú tie automatické dvere, už sa neusmieval, nervózne prešlapoval a prvé, čo mi povedal, keď vošiel dnu, bolo, „*ma che cazzo fai? ragazza, che cazzo fai?*“ Nechápavo som naňho vytreštila oči, a tak prešiel do francúzštiny, spýtal sa, či by som im nešla pomôcť so sťahovaním, že by to bolo veľmi záslužné, že by to všetci ocenili.

Na zemi ležalo päť spacákov a všade sa povalovali cestovné tašky, vankúše, kabelky, osušky, kozmetické prípravky, opaľovacie krémy, kusy šatstva, knihy; no skrátka bordel. Pomáhala som nosiť veci do dvojizbového bytu v prístavbe, kam sa chodilo poza hlavnú budovu, popri širokej odkvapovej rúre a záhone kvetov, cez krátky železný mostík nad akousi jamou vysypanou štrkom a potom po spojenom balkóne, druhé dvere naľavo. Byt bol veľmi čistý, svetlý, s vý-

hľadom na náprotivnú budovu, kúpeľňa, záchod, jedna izba pre Slovinca a Taliana, druhá pre Alžírčanky a Švédku. Na rozdiel od domčeka bol tento byt aj kompletne zariadený, ale necítila som sa preto ukričovaná, z môjho matraca bol predsa len lepší výhľad, bambusový hájik za oknami a ako bonus Martina v druhej miestnosti.

Švédka sa nás snažila nejako zorganizovať, vnieť aký-taký poriadok do toho zmätočného pobehovania, no veľmi skoro to musela vzdať, lebo ju nikto nepočúval, Luca nerobil v zásade nič, len vtipkoval a rozosmieval mladšiu Alžírčanku, ktorá sa rehotala na plnú hubu, búchala do kolien a vykrikovala, „*mais arrête, Luca!*“ staršia Alžírčanka zas len sedela na posteli, tvárila sa ustarostene, utierala si pot z čela a mrmlala „*mes enfants, mes enfants*“, a tak sme napokon takmer všetko preniesli my dve so Švédkou.

Prechádzala som chodbou na prízemí, popoludnie, siesta, nikde nikoho, snažila som sa nájsť počítačovú miestnosť, v duchu som si hovorila, mala by byť predsa niekde pri schodišti, ak som správne pochopila, schody sú tu, tak potom... keď vtom sa spoza rohu vynorila Martina s karafou vína, usmiala sa na mňa, voľnou rukou ma chytila za pás a viedla k výťahu, „*pojd', seznámím tě s Patrickem.*“ Vyšli sme na prvé poschodie, opäť dlhá nemocničná chodba, odliepanie našich topánok od linolea, a potom tretie dvere napravo, Martina otvorila a vošli sme dnu.

Bola to prvá izba rezidenta, ktorú som videla, s úžasným výhľadom na more, na ostrovy Frioul a If, celkom obyčajná izba, až na zdvíhacie zariadenie značky Vexe stojace v strede. Pri okne bol zaparkovaný vozík, na ktorom sedel asi tridsaťročný muž, celkom pekný, štíhly, krátke čierne vlasy, hnedé oči, veď vyzerá ako normálny muž, ktorý si len na chvíľu sadol, aby si odpočinul, hovorila som si, úplne normálny muž,

ale len do chvíle, kým neotvoril ústa. Martina nás predstavila, „*tak tohle je můj Patříček, mé zlatíčko*“, vozičkář sa na mňa pozrel, vyzeralo to, že chce niečo povedať, ústa sa mu skrivilili do strašného úšklabku, bolo na ňom vidieť, ako sa namáha, a napokon z neho vyšlo len akési „*šeuté*“. Zdvihol ku mne pravú ruku, ktorou mu hrozivo mykslovalo, v rozpakoch som vykoktala „*enchantée*“ a pokúsila sa tú ruku zachytiť, krčovitou som ju zovrela v prstoch, stláčala som ju, aby ňou tak nemykalo, aby tá scéna nebola až taká groteskná, no nemohla som si pomôcť, mala som pocit, že v ruke sa mi zmieta skapínajúca ryba. V tej chvíli sa opäť ozvala Martina, „*no a tam v rohu je Drago, ale toho už přece znáš*.“

Prekvapene som sa obzrela a naozaj, v jednom rohu miestnosti sedel Slovinec a mlčky ma pozoroval, musel to vidieť od začiatku, tú scénu s vozičkárom Patrickom, ale keď sa nám stretli pohľady, len mi kývol, na tvári neutrálny výraz. Martina sa ku mne naklonila a zašepkala „*nevím, co s ním mám dělat, pořád dolézá, nemáme s Patrickem chvílku soukromí*“, a potom položila na stôl karafu, vytiahla zo skrinky poháre a všetkým nám naliala. Pripili sme si, „*tak teda na náš tábor*“, ale mňa sa zrazu zmocnil pocit, že odtiaľ musím vypadnúť, a to hneď.

Zbehla som po schodišti na prízemie, chvíľu som nechápavo hľadela na akési barikády, ale potom som pochopila, iste, bariéra, aby žiadny vozičkář nespadol zo schodov. Ako som išla po chodbe von z budovy, stretávala som vozičkářov bzučiacich okolo, koniec siesty, tesne pred večerou, čulý ruch, kráčala som medzi nimi ako obor a nenápadne odvracala zrak, zdalo sa mi nemiestne na nich čumieť a tiež nemiestne na nich nepozerať, silou-mocou som sa snažila tváriť prirodzene, akože – na tom nie je nič zvláštne, že nemáš obe nohy, že máš hlavu dvakrát takú veľkú ako normálny človek, že máš ruky

ako paličky, rovnako tenké a poskrúcané, že ti tečú sliny dolu bradou, že smrdíš zaschnutým močom a fekáliami, že tvoja tvár zamrzla v jednej grimase.

Zazrela som východ, už som skoro vonku, išla som ďalej po chodbe, keď vtom mi to prišlo strašne vulgárne, to, že mám dve nohy, a obe funkčné, že si tu bohorovne vykračujem medzi nimi, hovorila som si, nebuď absurdná, akoby to bola nejaká urážka, nemravnosť, mať dve nohy, alebo snáď dokonca vina, na chvíľu som si takmer želala byť ako oni, sedieť na vozíku, alebo aspoň tak príšerne nevyčnievať.

Do jedálne som prišla, keď už bola večera v plnom prúde, pri jednom stole som zbadala Martinu, ako kŕmi Patricka, obrúsok pod bradou a k ústam pohár vody, na druhom konci obe Alžírčanky, ošetrovatelky aj v bežnom živote, ako som sa dozvedela počas sťahovania. Nemala som službu, a tak som zamierila k prvému voľnému miestu, ktoré som zbadala; dvaja vozičkári a jedna ošetrovatelka, ani len nezdvihli hlavu, keď som si k nim prisadla. Z košíka som si vzala chlieb, z karafy naliala vodu, ale nemala som veľkú chuť do jedenia, len som si odštípovala zo striedky a sledovala ošetrovatelku, jej naučené pohyby, spôsob, akým kládla vozičkárom jedlo do úst a utierala omáčku obrúskom a ešte pri tom stíhala aj sama jesť. Po miestnosti sa rozliehalo cinkanie príborov, ale inak bolo pomerne ticho, takmer nikto nič nehovoril, nanajvýš otázky typu „ešte vodu?“ „stačilo?“ „pridám ti?“ väčšina si však vystačila s posunkami.

Sledovala som Martinu s Patrickom, keď vtom sa mi vybavilo popoludnie, tá izba s výhľadom na more, a opäť som začula Martinine slová, *můj Patriček, mé zlatíčko*, a až vtedy mi to došlo, veď ona o ňom hovorila ako o svojom frajerovi! akoby spolu niečo mali! no v tej chvíli do mňa drgol vozičkár po mojej pravici, zoschnutý starček, ktorý po celú večeru ne-

prirodzene vystrkoval bradu a chvíľami si akoby mimovoľne odplúval do taniera. Tvárila som sa, že sa nič nestalo – veď sa ani nič nestalo –, že som si to nevšimla, trochu som sa posunula, aby mal viac miesta, ale on do mňa drgol ešte raz, a silnejšie. Vtedy sa už aj ošetrovatelka krátko zasmiala a ja som sa konečne odhodlala zdvihnúť zrak od stola.

Starček ukazoval na môj tanier, bradu dvíhal do nebies a pritom hovoril niečo ako „*méz, méž*“. Zarazene som mlčala, a tak sa napokon ozvala ošetrovatelka, najprv sa obrátila na starčeka, „keď chceš, aby ti slečna rozumela, musíš hovoriť trochu zreteľnejšie,“ a potom na mňa, „nič si z toho nerobte, niekedy im ani my nerozumieme, on len chce, aby ste jedli, robí si starosti, keď vidí, že nič nejete.“ Vidličkou ukázala na taniere s mäsom a cestovinami postavené v strede stola, „dajte si, nehanbite sa,“ a ja som si rýchlo lyžicou hodila na tanier kus mäsa, lebo som sa na okamih preľakla, že by mi chcela nabrať sama.

V strede noci som otvorila oči do tmy, zobudil ma akýsi hluk, škripot, nadvihla som sa na matraci a v blikajúcom svetle žiarovky som zbadala Martinu, ako vchádza cez automatické dvere do domčeka, na tele dvojdielne plavky, v ruke uterák. Celkom zmätená som sa spýtala, „čo je? čo sa deje?“ Martina sa ku mne na okamih sklonila, pohľadila ma po hlave, „*nic, Blanko, spi, já jsem se jen byla s klukama koupat*.“ Potom vstala a nehučne prešla do druhej izby, počula som, ako zavrzgala posteľ, keď si do nej ľahla, zdalo sa mi, že Elena niečo v polospánku zamrmlala po rumunsky, ale to som už mala oči opäť zatvorené, to som už zaspávala.

Spoločenská miestnosť bola plná žoviálnych ošetrovateľov a rozospatých dobrovoľníkov, na okrúhлом stole kanvica s kávou, cukornička, dva kartóny mlieka. Delili sa služby,

vždy najprv meno rezidenta a potom krátka debata: „nie, Jean si dnes určite nevezmem, stačilo mi včera,“ „tak dobre, ja si beriem Gérarda,“ „François a Sophie dnes treba vykúpať, kto sa na to podujme?“ „a bol sa už vlastne doktor pozrieť na tú Valentininu nohu, čo jej včera tak opuchla?“ iba Martina sa v jednej chvíli ozvala, že áno, že aj dnes si vezme Patricka, ako *vždy*, my ostatní sme čakali na pokyny a snažili sa prebrať k životu kávou.

V ten deň sme ešte nemali pracovať samostatne, ošetrovatelia si nás rozdelili a ja som pripadla černoške Isabelle, ktorá ma viedla po chodbe na prízemí a tesne pri výťahu zaklopala na jedny dvere, ani nepočkala na odpoveď a vošla do tmavej miestnosti. Vytiahla žalúzie a vtedy som na posteli zbadala starčeka, čo do mňa drgal deň predtým na večeri, chúlil sa v perinách, sliepňal do svetla a potichu chrčal. Isabelle ním zatriasla, „*bonjour, Thomas, vous avez bien dormi?*“ a hoci starček neodpovedal, Isabelle sa rozhovorila, vraj sa ohlasuje ďalší slnečný deň, na oblohe ani mráčka a ona sa poobede, keď jej skončí služba, určite pôjde kúpať, na Plage du prophète, a včera v noci sa opäť strieľalo na La Canebière, asi nejakí mafiáni, vybavovanie účtov, hrozné, človek aby sa bál chodiť po meste, „a toto je Blanka, naša nová ošetrovatelka zo Slovenska, tak nie aby ste ju zlostili, Thomas.“ Ako rozprávala, umývala starčeka, ukazovala mi, ktorá handra slúži na tvár, ktorá na telo, kde sú uložené plienky, ako sa vozičkár nakladá na vex, „tu ho musíte zavesiť, inak sa vám prekopócne,“ mlčky som sa prizerala, ako drhne zuby, oblieka, obúva, holí, češe, zastriháva chlpy v nose, a to všetko s úsmevom a ľahkosťou.

Toaleta netrvala ani dvadsať minút, ukázala mi, ako sa ovláda vozík, rýchlostná páka a blokovanie kolies, všetci traja sme zamierili do jedálne, kde už Martina s Patrickom a Dragom, Luca s asi stokilovou vozičkárkou a ďalší ošetrovatelia, všetci s bagetami v rukách, krájať ich, natierať

maslom, vyberať z košíka lekváre a med, nalievať kávu, čaj a tváriť sa, akoby odjakživa.

Isabelle mi povedala, aby som sa v pokoji najedla, ona sa postará o Thomasa, okrem toho nás čaká ešte jeden rezident, Serge, a tak som si odkrojila z bagety a natrela ju maslom a lekvárom. Mimovoľne som sa pri tom usmiala, lebo som si spomenula na Petra, ktorý sa živí chlebom s maslom a lekvárom, ako je rok dlhý, nechce sa mu variť, keď je na internáte, a navyše to ide aj do peňazí, preto si kupuje Tesco chlieb, Tesco margarín a Tesco lekvár, to najlacnejšie, ako inak.

Serge bol tlstý štyridsiatnik, krčil tvár, keď mu slnko zasvietilo do očí, nespokojne si mrmlal popod nos, že Isabelle ho mohla aj varovať predtým, než vytiahla tie pekelné žalúzie, že by si ešte rád pospal, že mu máme dať aspoň polhodinu, že to, že ono, ale Isabelle si z jeho šomrania nič nerobila, energicky ho prevaľovala na posteli a umývala, tá istá rutina ako s Thomasom. Ako ho nakladala vexom na vozík, rozprávala mi, že Serge je vnukom ženy, ktorá centrum Bellevue založila, „však, Serge, pochváľ sa, nech *mademoiselle* vie, s kým má do činenia,“ a tak som sa dozvedela, že pani F. nielenže založila po celej krajine desiatky podobných centier, ale bola to aj prvá žena ministerka vo Francúzsku.

Pod Isabelliným dohľadom som umyla Sergeovi zuby a učesala tých päť dlhších vlasov, na ktorých si očividne zakladal, oholila ho a nasadila mu okuliare. Serge sa na mňa po celý čas zhovievavo usmieval, znudene zíval a dokonca spolupracoval, pri holení mi nastavoval líca, vydúval hornú peru, vysúval bradu a podľa potreby obracal hlavu, hneď som si ho obľúbila, aj preto, že vedel obstojne rozprávať a vôbec ním nemykalo. Keď som mu strihala nechty, hovorila som si, že s takýmto bezproblémovým pacientom je celá toaleta skoro až príjemná, skoro až zábava, že Serge je jednoducho človek,

ktorý potrebuje trochu pomôcť, ale inak mu nič nechýba. „Ták, to by sme mali,“ spokojne sa usmiala Isabelle, keď som skončila s toaletou, a poslala ma so Sergeom do jedálne na raňajky, „dajte mu, čo si vypýta, je na diéte, sám vie najlepšie, čo smie jesť a čo nie.“

Dotlačila som ho k dverám výťahu, kde sme narazili na Lucu, ktorý tam už čakal s takým vozičkárom, že som hneď radšej odvrátila zrak, ručičky a nožičky ako hmyzie, tenučké, dlhé, v pohybe, a neprirodzene veľká hranatá hlava. Vozičkárovi tiekli z úst sliny, očividne sa snažil niečo povedať, ukazoval na akúsi tabuľku s abecedou, ktorú mal pripevnenú spredu na opierke na ruky, ukazoval na písmená a vydával pri tom neartikulované zvuky. Keď som ho zbadala, hneď sa mi priťažilo, ale Luca si z neho nič nerobil, smial sa a gestikuloval, „počuj, Adam, ja ti nerozumiem, skúsme to ešte raz, dobre?“ Vozičkár začal opäť udierať do tabuľky, Luca sa nad ním skláňal a lúštil, nahlas vyslovoval písmená, na ktoré vozičkár ukazoval: „A... R... A... N...G... ARANG?!“ zasmial sa Luca, potľapkával Adama po pleci a pozrel na mňa, „tomuto tu iste ani vlastná mater nerozumie!“ Nevedela som, čo na to povedať, a tak som sa len neurčito usmiala, Luca sa opäť obrátil k vozičkárovi, „vieš čo, radšej to nechajme, už je tu aj tak výťah,“ priestranný výťah, do ktorého sme sa všetci štyria hravo zmestili.

V jedálni som prisunula Sergeja k stolu a sama si sadla na stoličku, zbežne som prezrela košíky s jedlom a obsah kanvíc a začala som sa pýtať, čo by si dal na raňajky, lenže Serge na všetko hovoril áno, naozaj na všetko, kávu áno, čaj áno, mlieko áno, med áno, lekvár áno, nutellu áno, na čo som ukázala prstom, to chcel, a keď som sa ho, v koncoch, spýtala, „ale, Serge, veď Isabelle spomínala nejakú diétu, že sám viete, čo môžete jesť?!“ on len zaryto mlčal. Rozmýšľala som, či mám ísť pohľadať Isabelle a vysvetliť jej situáciu, spýtať sa, čo s ním